

A tanítás módszeres felépítése.

Tudjuk, hogy a tanítás módszere függ a tanulótól, a tárgytól és végül a tanítótól is. Ha csak a tanulót vesszük figyelembe, akkor csak egyféle helyes módszer lehetséges, hiszen a lelki élet törvényei mindenkinél ugyanazok a gyermekre vonatkoztatva természetesen! — Így az ismereteknek minden tanulónál ugyanazt az utat kell megtennie, míg a tanuló birtokává lesz.

Ha csak a tárgyat vesszük tekintetbe, módszerünk a tárgy szerint lesz más és más.

Végül ha a tanító egyéniségét, észjárását, előadásmódját, modorát tekintjük, igazat kell adnunk Herdernek, hogy minden tanítónak megvan a maga módszere, tehát a módszer ilyen szempontból annyiféle, ahányféle a tanító.

Az aranyigazság itt is az, hogy járjunk a középúton. Mindig a tanulót, annak felfogóképességét kell alapul vennünk, de alkalmazkodnunk kell a tárgy természetéhez is, viszont mindenki csak úgy taníthat, ahogyan azt vérmérséklete, egyénisége megengedi.

A természetrajz tanításánál a tanítás módszeres felépítése — a tárgy természete szerint — a következő lehet.

I. Előkészítés.

- a) Számonkérés.
- b) Áthajlás. (Rátereljük a figyelmet a tárgyalandó természetrajzi fogalomra, lényre, a tanulók eddigi ismereteinek felkeltése és számonkérése, esetleges kiránduláson szerzett tapasztalatok felfrissítése.)
- c) Célkitűzés.

II. Tárgyalás.

- a) A tárgyalt természeti lény lelőhelye, környezete.
- b) Környezetében való bemutatása.
- c) Szemléltetés (minden tanuló kezébe egy-egy példányt!)
- d) Nagysága, külső megjelenése és egybevetése a már ismertekkel.
- e) Részletes ismertetése (boncolgatás.)
- f) A környezet, életmód hatása az egyes szervek fejlődésére.
- g) Táblai rajz. (Jellemzőbb szervek vázlatos rajza.)

III. Összefoglalás.

(Egyes részletösszefoglalást is alkalmazhatunk minden kisebb egység után, ilyenkor az óravégi összefoglalás már rövidebb lehet és csak ezeknek összefoglalására vonatkozik.)
Elmélyítés. (Gazdasági, nemzeti jelentőség, növény-, illetve állatvédelem, okszerű gazdálkodás stb.)

A természettan és vegytan tanításánál egy tanítási egység módszeres felépítése a következő lesz.

- I. *Előkészítés.*
 - a) Számonkérés.
 - b) Áthajlás. (A figyelem ráterelése a tárgyalandó kérdésre valamely gyakorlati kérdés felvetésével.)
 - c) Célkitűzés.
- II. *Tárgyalás.*
 - a) A figyelemnek a bemutatandó kísérletre való irányítása. (Irányítás.)
 - b) A kísérlet bemutatása. (Tanulókísérlet.)
 - c) A jelenség lefolyásának megfigyeltetése.
 - d) Táblai rajz. (Munkafüzetben: megbeszélés.)
 - e) A törvényszerűség megbeszélése, megállapítása.
 - f) Hasonló jelenségek keresése környezetünkben.
 - g) A szerzett ismeret gyakorlati alkalmazása a mindennapi életben.
- III. *Összefoglalás.* (Eszméltető rövid összefoglaló kérdések alapján.) *Elmélyítés.* Gyakorlati haszon, gazdasági, háztartási jelentősége.

Az egészségtan tanításának módszeres feldolgozása

- I. *Előkészítés.*
 - a) Számonkérés.
 - b) Áthajlás. (Aktuális gyakorlati kérdés felvetésével.)
 - c) Célkitűzés.

- II. *Tárgyalás.*
 - a) Részegységekre bontva az anyagot, közös munkával megtárgyaljuk az anyagot. (Helyi viszonyok, rossz szokások szemeltartása!)
 - b) Megtartják-e otthon az itt hallottakat?
 - c) Az állam is gondoskodik polgárainak egészségéről. (Példák a mindennapi életből.)
 - d) Használjuk fel a tanultakat a saját egészségünk fenntartására!
 - e) Szemléltetés.

- III. *Összefoglalás.* (Eszméltető rövid összefoglaló kérdések alapján.) *Elmélyítés.* (Az egészség fél boldogság! Jelentősége az egyes emberre, a családra, a nemzetre.)
Alkalmazás. Ne csak tudd, hanem tedd is!

(Folytatjuk.)